

Együttműködés lehetőségei a várandós anya gondozásában

Odor Andrea

országos vezető védőnő
osztályvezető

ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Védőnői Szakfelügyeleti Osztály
E-mail: odor.andrea@oth.antsz.hu

Központban a gyermek

MH Egészségügyi Központ, Budapest, 2013. március 21.

Együttműködés lehetőségei (1.)

Alap-és középfokú oktatás

- a család jelentősége, élet védelme
- felelős párkapcsolat,
- emberhez méltó családi élet,
- egészségre ártalmatlan születésszabályozás

Munkajogi szabályozás

Helyi önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátások biztosítása

Válsághelyzet (!)

Ismertető kiadványok közzététele

A magzat és a várandós anya védelmének eszközei, módozatai

Magzati élet védelmét szolgáló tevékenység szervezetek támogatása a rászoruló várandós anyáknak anyagi támogatást is nyújtok

A várandós anya és családja gondozása

Családvédelmi Szolgálat

Együttműködés lehetőségei 2.

Várandós gondozás - a gyermeket váró nő, a védőnő, háziorvos, a szülész-nőgyógyász szakorvos együttműködésén alapul

A terhesgondozásról szóló 33/1992. (XII. 23.) NM rendelet

Területi védőnői ellátás

- **Szerepe: megelőzés, észlelés, jelzés**
 - tájékoztatás, gondozás, korai észlelés-jelzés, követés fokozott gondozás
- **Helye: az alapellátásban**
 - a lakóhely közelében, hosszú távú, személyes kapcsolaton alapuló folyamatos eü. ellátás
 - *Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény*
 - a védőnői körzetben
 - a védőnői tanácsadóban
 - a családok otthonában
 - a közösségi programokra alkalmas helyszíneken

A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet

Védőnői kötelezettségek az együttműködéssel kapcsolatban

- **A hatályos fontosabb jogszabályok**
 - a magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény
 - a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) ESzCsM r.
 - a terhesgondozásról szóló 33/1992. (XII. 23.) NM r.
 - az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM r.
- **együttműködési**
- **konzultálási**
- **tájékoztatási**
- **írásos értesítési**
- **kapcsolattartási**
- **egyeztetési**

Érdemi együttműködés szükségessége

Forrás: Beszámoló a körzeti védőnői és az orvosi érdemi együttműködésről 2002. évben készült felmérés tapasztalatairól (OTH, Védőnői szakfelügyelet)

- **A gondozott személyek (családok) a szükségletüknek megfelelően részesüljenek**
 - **a megelőző és a**
 - **gyógyító ellátásban**
- **Megvalósulhasson a jogszabályok, a szakmai szabályok, az állásfoglalások, az útmutatások egységes szemléletű alkalmazása**
- **Hiteles legyen a megelőző-gyógyító ellátás és gondozás, hogy megnyerjük a gondozott személyeket és családtagjaikat az együttműködésre**
- **A védőnők és az orvosok egyaránt kölcsönösen, hatékonyan közreműködjenek a megelőző-gyógyító ellátás biztosításában**

Érdemi együttműködés

Forrás: Beszámoló a körzeti védőnői és az orvosi érdemi együttműködésről 2002. évben készült felmérés tapasztalatairól (OTH, Védőnői szakfelügyelet)

- **A védőnő és az orvos között valamilyen rendszerességgel megvalósuló kommunikáció**
 - a közösen gondozott személlyel,
 - a szakmai irányelvekkel,
 - egymás munkájával kapcsolatosan

Beszámoló a körzeti védőnői és az orvosi érdemi együttműködésről 2002. évben készült felmérés tapasztalatairól

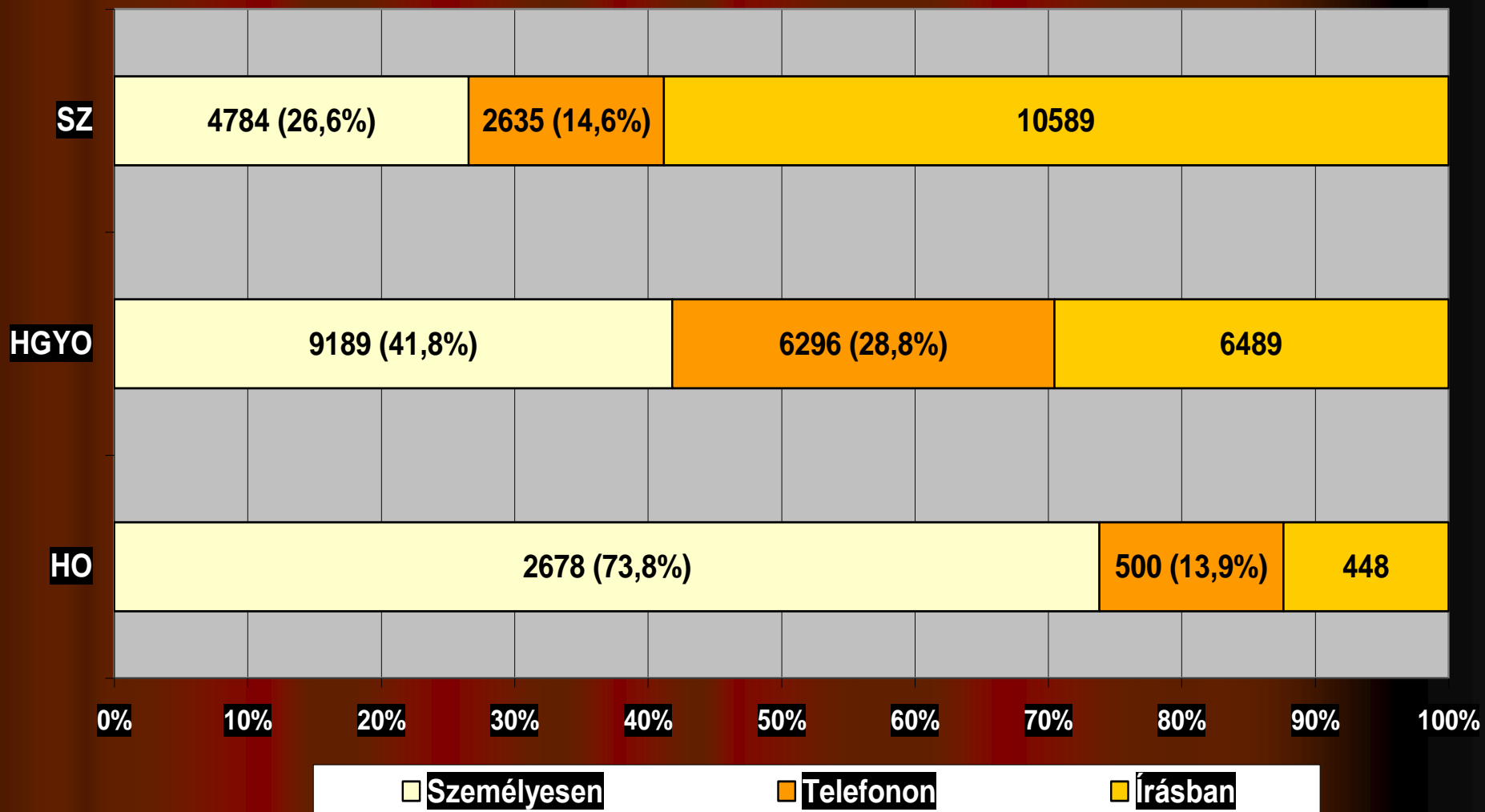
- **A védőnők a körzetükbe „bedolgozó” orvosok 97,9%-át név szerint ismerték**
 - a szülész-nőgyógyászok a kapcsolatok 40,7%-át
 - a házi gyermekorvosok a kapcsolatok 50,5%
 - a háziorvosok a kapcsolatok 8,8%-át képezték
- **Egy körzeti védőnőre jutó orvos kapcsolatok átlagos száma országosan 18.**

- szülész-nőgyógyász kapcsolat: 7
- házi gyermekorvos kapcsolat: 9
- háziorvos kapcsolat: 2

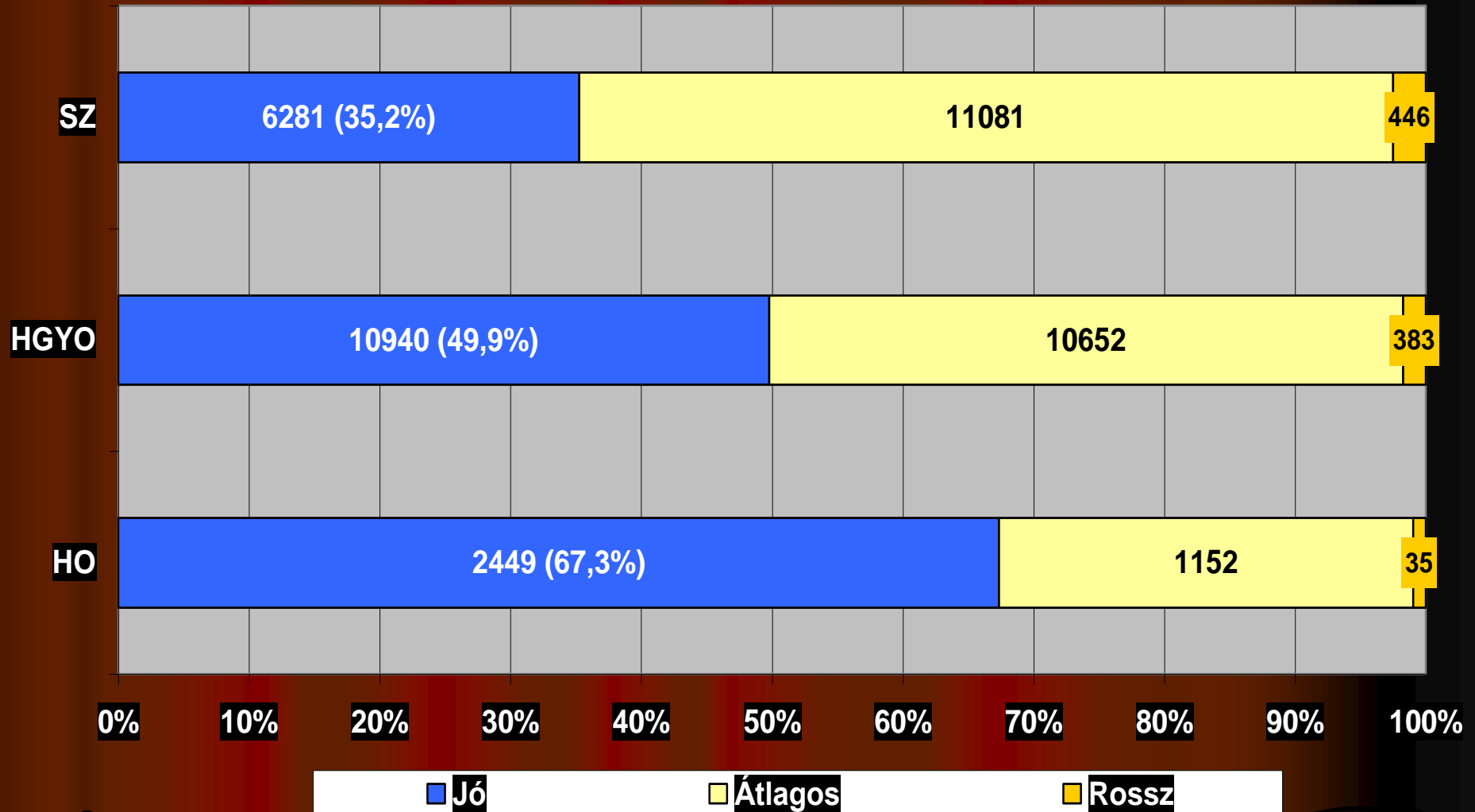
Városokban sokkal több

A kapcsolatok 30%-ában semmilyen együttműködés nem volt a védőnők és az orvosok között

**A körzeti védőnői és orvosi érdemi együttműködés általánosan jellemző módja saját körzetben
(ÁNTSZ, 2002. április-május)**

A körzeti védőnők szubjektív érzése az orvosi érdemi együttműködéssel kapcsolatban saját körzetben (ÁNTSZ, 2002. április-május)

Együttműködés helyzete az eü. ellátásban

- **Esetleges a várandós anya- és gyermekek egészségügyi ellátásában közreműködők között**
 - **a párbeszéd**
 - **az ellátás közös értékelése,**
 - **a várható változások, feladatok**
 - **közös tervezése,**
 - **közvetítése,**
 - **szervezése,**
 - **megvalósulásuk segítése**
 - **értékelése**

Együttműködik

- **mással, másokkal**

- **közösen,**

- **összhangban**

- **tevékenykedik**

- Magyar értelmező kéziszótár (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1987.)

Együttműködés lehetőségei (3.)

- **Népegészségügyi prioritások meghatározása**
- **Közös ellátási stratégia kidolgozása**
- **Egészséges út/betegút kialakítása**
 - a tömegesen nyújtható, egyszerűbb ellátások a betegek lakhelyéhez minél közelebb álljanak rendelkezésre,
 - a bonyolult, nagy specializációt igénylő kezelések, beavatkozások magas szakmai színvonalú centrumokban valósuljanak meg
- **A helyi területi és szolgáltatói együttműködés elmélyítése**

Együttműködés lehetőségei (4.)

● Országos Tisztifőorvosi Hivatal

- részt vesz az országos népegészségügyi programok kidolgozásában és irányítja, szervezi, koordinálja a programok végrehajtásának területi és helyi feladatait
- ellátja a jogszabályban meghatározott, egészségügyi ellátás feletti szakfelügyeleti feladatokat
- a megyei/fővárosi népegészségügyi szakigazgatási szervek
 - járási/fővárosi kerületi népegészségügyi intézetek közreműködésével

● GYEMSZI

- **Térségi Egészségszervezési Központ**
 - hozzájárul a Semmelweis Tervben megfogalmazott szakpolitikai célok megvalósításához
 - módszertani és irányítási központ (Egészségszervezési és Finanszírozási Főigazgatóság)
 - koordinálja az egészségügyi ellátás feletti szakfelügyeletet

Együttműködés lehetőségei (5,) rendszeres párbeszéd megvalósítása

- **A nő-, anya és gyermekek ellátásában közreműködő szakterületek tervezett, rendszeres párbeszéde**
 - **formáinak kialakítása**
 - járási („kistérségi”) szinten - esetmegbeszélés
 - megyei szinten - nő-, anya- és gyermekvédelmi értekezlet
 - országos szinten - nő-, anya- és gyermekvédelmi értekezlet
 - **módszerének kidolgozása, amely segíti:**
 - a kapcsolatépítést, a kapcsolatok ápolását
 - az együttműködést másokkal közös célok érdekében
 - a csapatszellemet, a szinergia kialakítását a munkában, a csoportos célok megvalósításában
 - az asszertív viselkedést győztes-győztes módszer alkalmazását

Járási (kistérségi) esetmegbeszélés

- **Évente legalább egyszer a járásban előforduló tanulságos esetek csoportos elemzése**
 - megtörtént, konkrét, eset (nem azonosítható módon)
- **illetékes szakfelügyelők/vezetők közreműködésével**
 - az érintett védőnő, házi orvos, szülész-nőgyógyász szakorvos, házi gyermekorvos
 - más illetékes szakterületek, szervezetek képviselőinek meghívásával
- **Célja:**
 - a szakmai együttgondolkodás
 - a szakmai beavatkozások vagy azok hiányának utólagos szakmai értékelése
 - az eset kapcsán levonható tanulságok megfogalmazása, a megelőzhető tényezők feltárása
 - a gyermekek egészségi állapotának fejlesztése
 - az ellátásban közreműködők együttműködésének javítása
 - a megelőző-gyógyító ellátás színvonalának fejlesztése
 - a szükséges intézkedések kezdeményezése
- **Nem célja: felelősségre vonás, a „bűnbak” keresés (!)**

Nő-, anya- és gyermekvédelmi értekezlet megyei szinten és országos szinten

- **Évente legalább egyszer**
- **Szakfelügyelők/vezetők közreműködésével**
 - védőnő, házi orvosi, szülész-nőgyógyász szakorvosi, házi gyermekorvosi, gyermekgyógyászati
 - **Más illetékes szakterületek, szervezetek képviselőinek meghívásával**
- **Célja:**
 - a demográfiai helyzet áttekintése,
 - a nők-, anyák- és gyermekek helyzetének, egészségügyi ellátásának értékelése
 - fejlesztésre irányuló javaslatok, feladatok, szükséges intézkedések összefoglalása
 - a következő évre irányuló prioritások, feladatok, a megvalósításuk menetének meghatározása
 - az egyes szakterületeket illetően is

Együttműködés lehetőségei (6.)

- **A várandós gondozásban, a gyermek ellátásában résztvevők (szolgáltatók)**
 - **egységes INFORMATIKAI RENDSZER !!!!!** – amely, automatikusan segíti a szükséges információ, adatok biztosítását a várandós anya/gyermek ellátásában közreműködők (jogosultak) számára
 - **érdekeltté tenni (kötelezni) az együttműködésre, a szükséges információ és adatok nyújtására**
 - **jogszabály**
 - **szakmai szabály (Irányelv – indikátor - finanszírozás)**
 - **anyagilag – finanszírozás**
 - **szakmai felügyelet – szankció (!)**

Együttműködés lehetőségei a Védőnői szakfelügyelettel (7.)

- **Országos Tisztifőorvosi Hivatal**
 - Országos vezető védőnő: 1 fő
 - Szakfelügyelő védőnő: 1 fő
- **Megyei/Fővárosi Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve**
 - Megyei/fővárosi vezető védőnők: 19 fő
 - Szakfelügyelő védőnő: 1 fő
- **Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézet**
 - Járási/fővárosi kerületi vezető védőnők: 90 fő
 - Szakfelügyelő védőnő: 9 fő

Fontosabb tevékenységeink

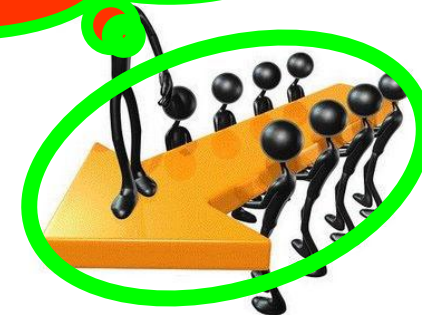
- **Munkaértekezletek** - ismeretek közvetítése az egységes ellátás érdekében
- **Szakmai látogatások** - támogatni a védőnőket tevékenységük ellátásában
- **Szakmai megbeszélések** - a fenntartóval/működtetővel, a társzakmák képviselőivel, döntést hozókkal
- **Továbbképzések szervezése**
- **Szakfelügyeleti Iránymutatások/Ajánlások készítése**
- **Szakmai felügyelet**
- **Írásos intézkedés kezdeményezése**

Észak-közép-Magyarország

- **Nógrád megye**
- **Budapest**
 - III., IV., VI., XIII., XIV., XV., XVI.
- **Pest megye**
 - az Aszódi kistérség,
 - a Dunakeszi kistérség,
 - a Gödöllői kistérség,
 - a Pilisvörösvári kistérség,
 - a Szentendrei kistérség,
 - a Szobi kistérség,
 - a Váci kistérség,
 - a Veresegyházi kistérség
- **Heves megye**
 - a Gyöngyösi kistérség,
 - a Hatvani kistérség
- **Komárom-Esztergom megye**
 - az Esztergomi kistérség

**Középpontban
a magzat/a gyermek**

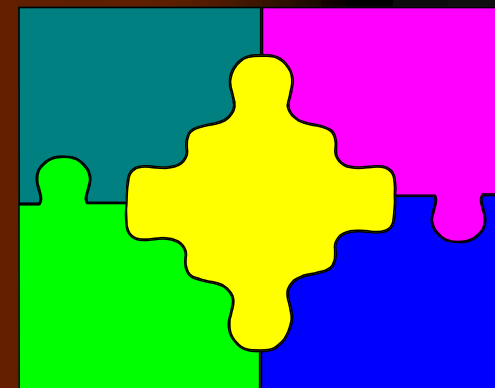
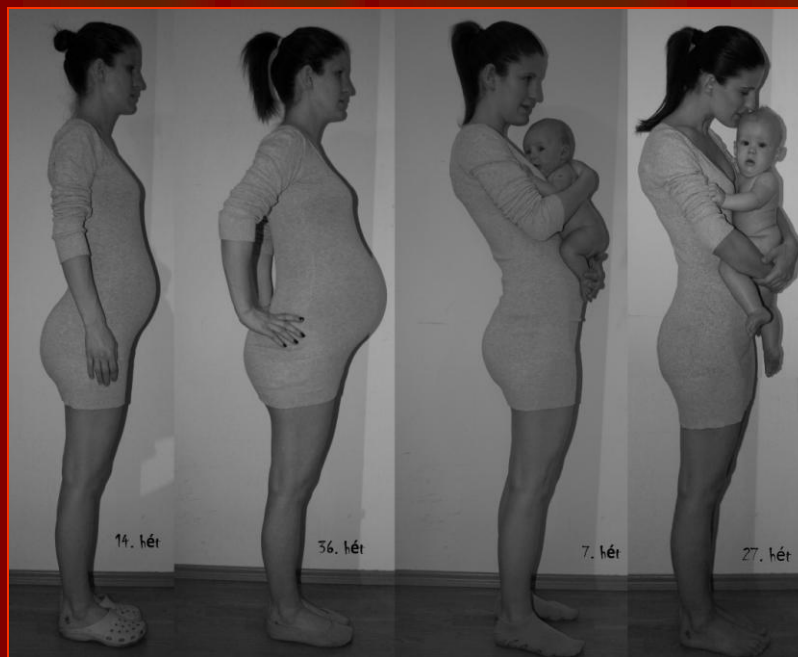
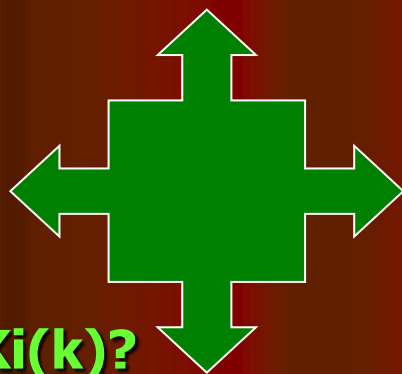
Összehangolt, közös, rendszer szemléletű részvétel a jogszabályok, a szakmai szabályok, az együttműködés kialakításában, fenntartásában

● Alapelvek

- **esélyegyenlőség**
 - **hozzáférés (!)**
- **szükségletnek megfelelőség**
 - **biológiai, pszichológiai és szociális (!)**
- **a prevenció minden szintje egyaránt megfelelő hangsúlyt kapjon az ellátásban**
 - **primer, szekunder, terciér (!)**
- **Ne legyen párhuzamosság**
 - **minden résztvevő**
 - **a szintjének (alapellátás, szakellátás),**
 - **a képzettségének, kompetenciájának leginkább megfelelően vegyen részt az ellátásban**

***Forrás: Emlékeztető az országos szakfelügyelők egyeztetéséről
(OTH 3847-25/2009)***

Összehangolt, közös, rendszer szemléletű részvétel a jogszabályok, a szakmai szabályok, az együttműködés kialakításában, fenntartásában

Egészségügy

Szociális – gyermekjóléti
szolgálat

Oktatás - pedagógiai
szakszolgálatok

22

- **Ki(k)?**
- **Mit?**
- **Hol?**
- **Hogyan?**
- **Milyen**

- felelősséggel?
- feltételekkel?
- dokumentációval?
- adatgyűjtéssel?
- finanszírozással?
- együttműködéssel?
- felügyelettel, szakmai felügyelettel?
- fejlesztéssel?

● A változás 4 fő ellensége

- a félelem
- a rutin (szokásjogok!)
- a hatalom - érdekcsoportok
- az „öregség”(nem életkor !)

● Az ellenállás okai

- ellenérdekeltség
- meg nem értés,
- eltérő értékelés
- intolerancia

● A meggyőzés lépései

- a hitelesség megalapozása
 - szakértelem, jó kapcsolat
- a közös pontok megtalálása
- a bizonyítékok felvonultatása

- érzelmi azonosulás

Köszönöm a megtisztelő felkérést és a figyelmet (!)

Központban a gyermek